

Egy forradalom előkészületei

[2011. július]

A kormányépületeken, rendőrőrsök tetején világító vörös fények éppen akkor váltottak át zöldre. Ebből tudni lehetett, hogy ki szabad menni az utcára, a katonák ilyenkor csak nagy ritkán lőttek rá egy-egy gyanúsabb járókelőre. Ebben az időben a Vasüzem utcában béreltem egy kis szobát, gyakorlatilag aprópénzért. A házigazda nagyon örült nekem, elpanaszolta, hogy már évek óta nem tudta kiadni az emeleti szobát, a földszintet ugyanis műhelynek használja – ő volt az egyik legutolsó vasmunkás a környéken –, a munkája pedig igen zajos. Ráadásul a szoba ablaka épp a vasúti szárnyvonalra nyílt, ahol gyakran robogtak el a megrakott tehervonatok, amelyek a város vasipari negyedének felszámolása után szállították el a nehézgépeket, a felhalmozott ócskavasat és a harckocsikat. Engem azonban sem a földszinti műhely, sem a szárnyvonal szerelvényeinek zaja nem zavart, lévén, hogy süket voltam, mint az ágyú. Ennek ellenére táskám bélésébe varrva lapult egy bakelitlemezzel, amelyet még zenekedvelő nagyapám bízott rám, szerinte ugyanis nagyon értékes lemezről van szó, csak jól vigyázzak rá. A lemezen nem szerepelt felirat, nagyapám sem mondta el, miféle zeneszámok vannak rajta, én pedig egy baleset folytán még jóval azelőtt elvesztettem hallásomat, hogy nagyapám nekem ajándékozta volna. A szobára visszatérve, az egyetlen hátránya az volt, hogy olykor igen zavaróan beszivárgott a vasporszag, főbérőm ugyanis naphosszat dolgozott. Hosszú, ujjnyi vastag drótokat vágott fel vasvágó koronggal arasznyi hosszúságú darabokra, ebből állt egész napi tevékenysége, és bár furdalt a kíváncsiság, sohasem kérdeztem meg, mire fogják használni azokat az arasznyi vasakat. Mindenesetre az összegyűlt darabokat nagy, téglalap alakú ládába gyűjtötte. A ládák oldalán barna betűkkel ez állt: Cukor. A dobozokért hetente eljött két alak egy kis teherautón, és üres cukroládákat hagytak helyettük a műhelyben.

A szoba egyébiránt elég tágas volt, a nagy ablakok pedig elegendő fényt engedtek be, így megfelelt az elvárásaimnak: remek helyszín volt a festéshez. Egy nagyobb megrendésem volt akkoriban, egy anatómiai atlaszhoz készítettem illusztrációkat, a csontrendszerrel már készen is voltam, már a zsigereket rajzoltam. Az egyetem munkatársai elláttak mindennel, amire szükségem volt, nagy formális üvegekben álltak a szoba egyik sarkában az emberi szervek: agyvelők különböző metszetei, májak, vesék, belek. A munka eleget fizetett ahhoz, hogy ne szoruljak rá a portréfestésre, néha azonban mégis felkeresett egy-egy megrendelő. Ha elegendő pénzt kínáltak a munkáért, őket sem utasítottam vissza. Főbérőm egyébként olykor bejött a szobámba, a hosszú egyedüllét után örült a társaságomnak. Jobbára semleges témákról csevegtünk, én remekül olvasok szájról, főbérőmet pedig megkértem, figyelmeztessen, ha a szükségesnél nagyobb hangerőt ütnék meg. Főbérőm rendszerint reszelt tormán átszűrt kumiszt ivott, melynek fanyar ízét egy-egy korty cseresznyepálinkával öblítette le. Engem is ezzel kínált, és bár az első néhány alkalommal enyhe rosszulletet és gyomorégést okozott a szokatlan párosítás, elég hamar hozzászoktam, sőt megkedveltem. Szó esett a megrendelésemről is, olykor elismerő megjegyzést tett egy-egy elkészült rajzomra. Egy alkalommal azt is elárulta, hogy ő immár húsz éve dolgozik egy megrendelésen, és ha minden jól megy, lassan végez a munkával. Jobbnak láttam, ha nem kérdezem meg, miféle megrendelésről beszél, lehet, már így is többet tudtam a kelleténél. Talán éppen óvatosságm miatt kedvelt meg, mindenesetre főbérőm egy napon összecsomózott törülközővel állított be a szobámba. Ha dolgozik – mondta – nem fogja meghallani, ha esetleg szólítanám, a közelébe menni védőruha nélkül pedig nem ajánlatos, a vasvágó korong olykor éles vasszilánkokat hány. Ha mégis szükségem lenne valamire, dobjam csak nyugodtan hátba ezzel az összecsomózott törülközővel, nem fog megsértődni.

*

Nagyjából fél órával azután, hogy a kijárási tilalom véget ért, főbérőm egy idős urat kísért be a szobámba annak lányával. Elmondta, az idős férfi régi barátja, remek fül-orr-gégész, és az én esetem is érdekli. Egyedül hagyott a két idegennel, az öreg műszereivel máris megvizsgálta, és elmesélte: kidolgozott egy forradalmi műtéti technikát, amely visszaadhatja a hallásomat, amint megkapja a szükséges engedélyeket, elvégzi rajtam a műtétet, ha belemegyek. Elmondta, az engedélyekre évek óta hasztalanul vár, de annyit elárulhat, hamarosan változás fog beállni az ügyében. A hírre, hogy hamarosan visszanyerhetem hallásomat, teljesen lázba jöttem, máris a műtét ára iránt érdeklődtem, de az öreg doktor mosolyogva legyintett. Cserébe csupán annyit kér, mondta, hogy fessek le a lányát anyaszült meztelenül. Gyanakodva fogadtam az ajánlatot, de mivel mindennél jobban szerettem volna újra hallani, belementem a furcsa alkuba. A doktor mindjárt magunkra is hagyott, mielőtt kilépett a szobából, csak annyit kért, ne szépítsek a dolgokon, mindent pontosan úgy fessek le, amilyennek látom. Amint az apa kilépett, a lány vetkőzni is kezdett, én megpróbáltam ugyan bemutatkozni, de azt mondta, ez szükségtelen. A lány egyébként igen csinos volt, amikor levetkőzött, azonban megdöbbenve vettem észre, hogy hasán két fülkagylót visel. Nem akartam forszírozni a dolgot, gondoltam, már így is többet tudok a kelleténél. A képet a lehető leggyorsabban festettem meg, pontosan a valóság szerepelt rajta, ahogy az apa kérte, egyébiránt tisztességes munka volt. Az öreg doktor megígérte, értesíteni fog, amint meglesznek a műtétre az engedélyek, majd a képpel együtt távoztak. Mindenesetre örültem, hogy a lány nem árulta el a nevét.

*

Hosszú hónapok teltek el a látogatás óta, már kezdtem azt hinni, hogy az idős doktor átvert, vagy csak álmodtam az egészet, főbérőm azonban megnyugtató: megbízhatok a barátjában. Az anatómiai atlasz illusztrációival addigra már majdnem elkészültem, az utolsó simítások voltak hátra. Főbérőm egy napon azt újságolta, hogy ő is végzett a munkájával, hosszú fáradozása talán nem volt hiábavaló. Április eleje volt, ilyenkor gyűltek össze a párt vezetői a város főterén, ahol minden évben hatalmas ünnepi felvonulást szerveztek, amelyen kötelező volt megjelenni. A tömeg szélén foglaltam helyet, remek idő volt, a pódiumon egymást váltották a

szónokok, én pedig először örültem a siketségemnek. Aztán a mikrofont kikapcsolták, következett a légierő parádés bemutatója. Elnéztem az embereket, és élveztem a napsütést, az égen egyetlen báránnyfelhő sem volt, hirtelen mégis elsötétült minden. A következő percekre alig emlékszem, főbérőm az utolsó pillanatban rántott be egy gang alá, a teret pedig szinte azonnal elöntötte a vér. Mire összeszedtem magam, már egyedül voltam, megmentőm eltűnt. Csak később tudtam rekonstruálni a történeteket. Főbérőm húszévi fáradozása ezek szerint nem volt hiábavaló. Az elzúgó repülőgépekről arasznyi hosszúságú vasdarabok milliói hullottak egyenesen az ünneplő tömeg nyakába. Rengetegen meghaltak, köztük a teljes vezérkar is. Később még egy repülőgép húzott el a házak fölött, hosszú ponyvát vont maga után, amelyre ezt az üzenetet írták: „Ami volt, elmúlt! Ez a kérelhetetlen szabadság diadala! Menjetek haza, emberek!” Aztán a katonák hazaterelték az életben maradtakat, a kormányépületek, rendőrőrsök tetején pedig kigyúltak a vörös fények. Az úton hazafelé valaki megszorította a karomat. Az idős orvos volt az. Megvannak az engedélyek – mondta ragyogó arccal –, másnapra vár a rendelőjében.

Ahogy előre sejtettem, főbérőmet nem találtam otthon, ő már teljesítette a feladatát. Amíg előkészíttem a csomagjaimat, arra gondoltam, hogy minden bizonnyal a történelem legkülönösebb forradalmának voltam szemtanúja, ez azonban akkor egyáltalán nem érdekelt. Csak a másnapra tudtam gondolni, amikor a vén doktor lányának hasáról azok a fülek az enyémekek helyére kerülnek. Lehet – gondoltam –, hogy végre meghallgathatom azt a lemezt, amit nagyapám bízott rám két évvel azelőtt, ezzel célt adva az életemnek.

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Varga László Edgár

Látó Szépirodalmi Folyóirat